

| 24 OKTOBER 2019

NAM NIEUWSBRIEF

Sectie 01

Gezamenlijk onderzoek naar grootschalige ondergrondse energieopslag

Hoe behouden we leveringszekerheid wanneer we de onvoorspelbare energiebronnen zon en wind in grote hoeveelheden gaan gebruiken? TNO onderzoekt samen met NAM, Energiebeheer Nederland, Gasunie, Gasterra en Nouryon welke rol grootschalige ondergrondse energieopslag in de vorm van waterstof en perslucht kan spelen.

Nederland zal meer gebruik gaan maken van zon en wind, aangevuld met andere vormen van warmte- en elektriciteitsproductie. Energieopslag wordt daarbij cruciaal. Het onderzoek moet een duidelijker beeld geven van de benodigde hoeveelheid ondergrondse energieopslag, de meest geschikte technologieën en de uitdagingen voor verdere ontwikkeling richting marktimplementatie.

Het project is het eerste in zijn soort op het gebied van ondergrondse energieopslag. Naar verwachting worden de definitieve resultaten bekend gemaakt voor de zomer van 2020.

Lees meer over het [onderzoek naar grootschalige ondergrondse energieopslag](#) op de website van TNO.

Innovatie zichtbaar tijdens NAM Tech Fair

Dat innovatie een belangrijke plek heeft bij de NAM, was goed zichtbaar tijdens de NAM Tech Fair. In het NAM-gebouw in Assen presenteerden medewerkers maar liefst 47 innovatieprojecten.

De NAM Tech Fair op 9 oktober werd drukbezocht. NAM-medewerkers lichtten projecten toe op het gebied van nieuwe technologieën, ontwikkeling, digitalisatie, nieuwe energie en technische integratie. Ze gebruikten presentatieborden en -tafels, video's, demonstraties en vooral gesprekken om hun kennis te delen. Het ging om gerealiseerde projecten en toekomstplannen.

Enkele voorbeelden zijn opslag van waterstof en CO₂, levensduurverlenging van pijpleidingen, digitalisering in putten en reservoirs, energieknooppunten en ook elektrificatie en vereenvoudigen van productieplatformen op zee, wat een kostenbesparing en verminderde uitstoot van broeikasgassen oplevert. Bij veel projecten werkt de NAM samen met lokale partners en kennisinstituten.

Wind Meets Gas over Noordzee en waterstof

Noord-Nederland heeft alles in zich om de eerste waterstofregio van Europa te worden, was een conclusie tijdens de vierde editie van Wind Meets Gas. Minister Wiebes was een van de sprekers en ook Martijn Kleverlaan en Ante Frens van de NAM deden mee aan het internationale symposium.

Het tweedaagse evenement op 17 en 18 oktober in de Martinikerk in Groningen werd georganiseerd door de [New Energy Coalition](#) (waarvan NAM strategisch partner is) en de Provincie Groningen. Ante Frens (lid van NAM's managementteam, verantwoordelijk voor energietransitie) nam samen met EBN, Equinor en Vattenfall deel aan een paneldiscussie. Ze bespraken de operationele en technische samenwerking tussen wind-, olie- en gasbedrijven op zee. Martijn Kleverlaan (manager energietransitie) gaf een workshop over innovatieve ontwikkelingen op de Noordzee, zoals waterstofproductie, CO₂-opslag en elektrificatie van platformen.

Deel van de oplossing

Minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat was een van de sprekers. Hij wees op de ontwikkelingen in Noord-Nederland als gevolg van de afbouw van de gaswinning in Groningen. Hij ziet een waterstofeconomie als een deel van de oplossing. De regio heeft daarvoor alles in zich, zei hij, met de infrastructuur, ruimte en kennis.

Noord-Nederland heeft alles in zich om de eerste waterstofregio van Europa te worden, was een conclusie tijdens de vierde editie van Wind Meets Gas. Minister Wiebes was een van de sprekers en ook Martijn Kleverlaan en Ante Frens van de NAM deden mee aan het internationale symposium.

Het tweedaagse evenement op 17 en 18 oktober in de Martinikerk in Groningen werd georganiseerd door de [New Energy Coalition](#) (waarvan NAM strategisch partner is) en de Provincie Groningen. Ante Frens (lid van NAM's managementteam, verantwoordelijk voor energietransitie) nam samen met EBN, Equinor en Vattenfall deel aan een paneldiscussie. Ze bespraken de operationele en technische samenwerking tussen wind-, olie- en gasbedrijven op zee. Martijn Kleverlaan (manager energietransitie) gaf een workshop over innovatieve ontwikkelingen op de Noordzee, zoals waterstofproductie, CO₂-opslag en elektrificatie van platformen.

Deel van de oplossing

Minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat was een van de sprekers. Hij wees op de ontwikkelingen in Noord-Nederland als gevolg van de afbouw van de gaswinning in Groningen. Hij ziet een waterstofeconomie als een deel van de oplossing. De regio heeft daarvoor alles in zich, zei hij, met de infrastructuur, ruimte en kennis.

Samenwerking noodzakelijk

Noord-Nederland profileerde zich dan ook gezamenlijk als de nieuwe waterstofregio voor Europa. Het is duidelijk dat geen enkele partij dit alleen kan en dat samenwerking tussen vele partijen (overheden, bedrijfsleven en kennisinstituten) noodzakelijk is, ook internationaal. Dat deze beweging al gaande is, bleek uit de belangstelling. Net als in voorgaande jaren was er een grote vertegenwoordiging van de Europese Commissie. Daarnaast maakte dit jaar ook een flinke Scandinavische delegatie deel uit van het symposium.

Wind Meets Gas

Wind Meets Gas begon vier jaar geleden als een verkenning van de kansen in de energietransitie tussen de wind- en de aardgassector op de Noordzee. "Deze vierde editie is inmiddels uitgegroeid tot een breder palet van kansen tussen gas- en windinfrastructuur, kansen tussen elektronen en moleculen, en de rol die waterstof daarin speelt", aldus Ante Frens. Ook is het gebied waar Wind Meets Gas zich op richt uitgebreid naar (Noordwest-)Europa.

Hantum viert feest bij heropening dorpshuis d' Ald Skoalle

Van buiten authentiek, van binnen ingrijpend gemoderniseerd. Zaterdagmiddag 26 oktober is het resultaat van de verbouwing van dorpshuis d' Ald Skoalle in het Friese Hantum te bewonderen, na de opening door wethouder De Graaf. Er is feest tot middernacht. De NAM heeft financieel bijgedragen.

De voormalige school is de centrale plek voor Hantum en de omliggende dorpen Hantumhuizen, Hantumeruitburen en Hiaure. Na 25 jaar intensief gebruik kon het dorpshuis wel een opknapbeurt gebruiken. Om ook te voldoen aan de huidige veiligheidseisen en de wens voor een energieneutraal gebouw, werd de verbouwing groot aangepakt. De vier dorpen hebben nu een ontmoetingsplaats waar ze trots op zijn. Na de opening door Pytjse de Graaf van de gemeente Dongeradeel, zijn er de rest van de middag en de hele avond activiteiten voor jong en oud.

NAM Leefbaarheid en Duurzaamheid Programma

De verbouwing en verduurzaming zijn gerealiseerd met de inzet van vele vrijwilligers en plaatselijke bedrijven. De NAM heeft aan de verduurzaming bijgedragen vanuit het [Leefbaarheid en Duurzaamheid Programma](#). Met dit programma investeren we in regio's waar we actief zijn.

Olieveld Schoonebeek filmlocatie voor De Vergelijken

Wat is beter voor het milieu: katoen of synthetische kleding? Het KRO-NCRV-programma De Vergelijken zocht het uit en filmde daarvoor ook bij de NAM in Schoonebeek. Hoeveel t-shirts kun je bijvoorbeeld maken uit 1 liter olie? De uitzending is op donderdagavond 31 oktober.

In de vierdelige tv-serie helpen presentatoren Sofie van den Enk en Daan Nieber bij het maken van groene keuzes. In aflevering 3 vergelijken ze de invloed van synthetische en katoenen kleding op het milieu. Daan onderzoekt de voors en tegens van katoen. Sofie kwam naar het [olieveld bij Schoonebeek](#), waar de NAM sinds 1947 olie wint. Ze belicht het proces van ruwe olie tot synthetische kleding. Daarbij komen onder meer de vragen op wat je met 1 liter olie kunt doen en of een synthetisch t-shirt bijdraagt aan de plastic soep.

Bekijk [aflevering 3 van De Vergelijken](#) op donderdag 31 oktober om 21.45 uur.

Een paar weken geleden kwam VPRO-jeugdprogramma [De Proefkeuken](#) naar de NAM in Schoonebeek, voor een uitzending over aardolie.

Feature Article

In deze nieuwsbrief:

In deze nieuwsbrief:

- [Gezamenlijk onderzoek naar grootschalige ondergrondse energieopslag](#)
- [Innovatie zichtbaar tijdens NAM Tech Fair](#)
- [Wind Meets Gas over Noordzee en waterstof](#)
- [Hantum viert feest bij heropening dorpshuis d' Ald Skoalle](#)
- [Olieveld Schoonebeek filmlocatie voor De Vergelijken](#)

[Stuur door](#) | [Abonneer](#) | [Nieuwsbrief archief](#) | [Printvriendelijke versie](#)